

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-05-03

LS 1212-1684

Landstingsstyrelsens
arbetsutskott
Landstingsstyrelsens
produktionsutskott

Ankom Stockholms läns landsting
2013 -05- 07
Dnr. <u>LS.1212-1684</u>

Rotel II

Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län

Ärendebeskrivning

Återrapportering av utredningen Framtidens ögonsjukvård och förslag till lokalisering av S:t Eriks ögonsjukhus.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 3 maj 2013
Hälso- och sjukvårdsnämndens protokollsutdrag den 23 april 2013, med MP- och V-ledamöternas reservationer
Hälso- och sjukvårdsförvaltningens tjänsteutlåtande den 4 april 2013
Rapporten Framtidens ögonsjukvård i Stockholms läns, den 27 mars 2013

Förslag till beslut

Arbetsutskottet föreslår landstingsstyrelsen besluta

att godkänna rapporten Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län, daterad den 27 mars 2013

att uppdra åt landstingsdirektören att utreda hur ögonsjukvård i landstingets egna regi kan bli mer samlad

att uppdra åt landstingsdirektören att inkludera de frågor om framtidens ögonsjukvård, som lyfts i rapporten Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län, daterad den 27 mars 2013, i arbetet med framtidens hälso- och sjukvård

att uppdra åt landstingsdirektören att återkomma med ett konkret förslag till beslut, om hur S:t Eriks ögonsjukhus ska lokaliseras i nära anslutning till Nya Karolinska sjukhuset i Solna, i vilket kostnaderna tydligt beskrivs.

Produktionsutskottet föreslås tillstyrka

att godkänna rapporten Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län, daterad den 27 mars 2013.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Arbetsutskottet gav den 11 december 2012, § 93, landstingsdirektören i uppdrag att i samarbete med hälso- och sjukvårdsdirektören senast den 21 maj 2013 återkomma till arbetsutskottet med resultatet av en utredning om framtidens ögonsjukvård i Stockholms läns landsting. Utifrån resultatet av utredningen skulle en lokalisering av S:t Eriks ögonsjukhus föreslås.

Rapporten Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län har tagits fram och föreslås nu godkännas. I rapporten föreslås att S:t Eriks ögonsjukhus ska lokaliseras i nära anslutning till Nya Karolinska sjukhuset i Solna (NKS). Detaljerat förslag om i vilka lokaler verksamheten ska lokaliseras samt kostnaderna för de nya lokalerna måste dock utredas ytterligare. Landstingsdirektören föreslås därför få i uppdrag att återkomma med ett konkret förslag till beslut om hur S:t Eriks ögonsjukhus ska lokaliseras i nära anslutning till NKS, samt tydliggöra kostnaderna för detta.

I rapporten belyses flera frågor som behöver hanteras för att ögonsjukvården ska hålla hög kvalitet och tillgänglighet i framtidens hälso- och sjukvård. Därför föreslås landstingsdirektören få i uppdrag att inkludera frågor om framtidens ögonsjukvård i arbetet med framtidens hälso- och sjukvård. En utredning om hur ögonsjukvården i landstingets regi kan bli mer samlad föreslås också genomföras.

Bakgrund

Den 11 december 2012, § 93, beslutade arbetsutskottet att ge landstingsdirektören i uppdrag att, i samverkan med hälso- och sjukvårdsdirektören, genomföra en utredning om framtidens ögonsjukvård. I uppdraget ingick också att föreslå en lokalisering av S:t Eriks ögonsjukhus. Hälso- och sjukvårdsnämnden fattade den 23 april 2013 beslut om att för sin del godkänna rapporten Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län och överlämna den till landstingsstyrelsens arbetsutskott.

Överväganden

I rapporten Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län beskrivs hur ögonsjukvården är organiserad idag. En diskussion förs också om vilka anpassningar av ögonsjukvården som behöver göras för att säkra en tillgänglig ögonsjukvård med hög kvalitet i framtiden.

Det scenario som beskrivs är att mer ögonsjukvård kommer att kunna utföras utanför akutsjukhusen. Samtidigt kommer dock behovet av ögonsjukvård som bör utföras på akutsjukhusen att öka. Mer samordning och samarbete kommer att krävas för att klara behovet av utbildning och jourlinjer inom ögonsjukvården. Därför föreslås att landstingsdirektören får i uppdrag att utreda hur den ögonsjukvård som utförs i egen regi kan bli mer samlad i syfte att skapa förutsättningar för utbildning och säkra jourlinjer. Ett led i detta är att lokalisera S:t Eriks ögonsjukhus i nära anslutning till NKS. Lokaliseringen skapar förutsättningar för ett närmare samarbete med både Karolinska Institutet och Karolinska Universitetssjukhuset. I utredningen diskuteras också möjligheten att lokalisera S:t Eriks ögonsjukhus i lokaler som hyra av extern hyresvärd. Det alternativet bedöms dock som ekonomiskt ofördelaktigt.

I rapporten beskrivs ett antal frågor som behöver utredas ytterligare för att framtidens ögonsjukvård ska anpassas till framtidens hälso- och sjukvård. Flera av de frågor som lyfts hanteras redan inom arbetet med framtidens hälso- och sjukvård. För att ytterligare tydliggöra behovet av samordning föreslås dock landstingsdirektören få i uppdrag att inkludera de frågeställningar som lyfts i rapporten Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län i arbetet med framtidens hälso- och sjukvård.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

En lokalisering av S:t Eriks ögonsjukhus till området runt NKS kommer att generera kostnader. Preliminära beräkningar av kostnaden redovisas i rapporten. Landstingsdirektören föreslås få i uppdrag att återkomma med ett konkret förslag i vilka kostnaderna för en flytt av S:t Eriks ögonsjukvård tydligt beskrivs.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Toivo Heinsoo
Landstingsdirektör

PROTOKOLLSUTDRAG

3/2013

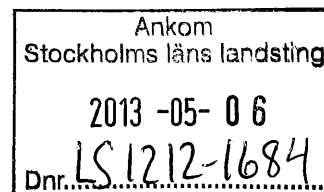
§ 4

SAMMANTRÄDESDAG

2013-04-23

Justerat   Filippa Reinfeldt (M)
   Dag Larsson (S)

Anslagsdatum   2013-05-06

§ 4 Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län HSN 1303-0394

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsens arbetsutskott beslutade 2012-12-11 att en utredning om framtidens ögonsjukvård i Stockholms län ska genomföras och att utredningen ska föreslå lokalisering av S:t Eriks ögonsjukhus.

Rapporten Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län innehåller en beskrivning av framtidens ögonsjukvård i Stockholms län och ett förslag till lokalisering av S:t Eriks ögonsjukhus.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande 2013-04-04
Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län med bilagor

Yrkanden

1 Ordförandens (M) förslag för M-, FP-, KD- och C-ledamöterna om bifall till förvaltningens förslag.

2 Helene Öbergs (MP) förslag (bilaga 4) om bifall till
att med Miljöpartiets tillägg godkänna rapporten Framtidens
ögonsjukvård i Stockholms län och överlämna den till
landstingsstyrelsens arbetsutskott

3 Håkan Jörneheds (V) förslag (bilaga 5) om bifall till
att med Vänsterpartiets tillägg godkänna rapporten Framtidens
ögonsjukvård i Stockholms län och överlämna den till
landstingsstyrelsens arbetsutskott.

Propositionsordning

Inför beslut ställer ordföranden proposition på yrkandena. Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar i enlighet med ordförandens förslag.

SAMMANTRÄDESDAG
2013-04-23

3/2013
§ 4

Beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att för sin del godkänna rapporten Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län och överlämna den till landstingsstyrelsens arbetsutskott.

Reservationer

Helene Öberg (MP) reserverar sig mot beslutet.

Håkan Jörnehed (V) reserverar sig mot beslutet.

Deltar inte i beslutet

S-ledamöterna deltar inte i beslutet.

Vid protokollet
Lisbeth Ekeboom

Rätt utdraget intygas

Lisbeth Ekeboom

Expedieras till:
Landstingsstyrelsens arbetsutskott
Akten

Bilaga 4

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN
Miljöpartiet de Gröna

Förslag till beslut
2013-04-23
HSN 1303-0394
Ärende 4

Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län

Miljöpartiet föreslår hälso- och sjukvårdsnämnden besluta

att med följande tillägg godkänna rapporten Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län och överlämna den till landstingsstyrelsens arbetsutskott,

Utifrån det presenterade underlaget ser Miljöpartiet positivt på att flytta verksamheten på St Eriks ögonsjukhus till annan plats. Att det finns fördelar med att lägga ögonsjukvård i anslutning till NKS och KI:s verksamhet känns naturligt. Men huruvida det är just ögonsjukvården som ska prioriteras när det kommer till lokaliseringar på detta område är tyvärr omöjligt att ta ställning till idag, då det även finns många fler verksamheter som skulle gynnas positivt av denna fysiska närhet. Med detta resonemang blir det återigen relevant att se över de kostnadsmässiga fördelarna med en alternativ lokalisering.

Vi ser också en klar risk för att det tänkta uppdraget för NKS med endast högspecialiserad sjukvård inte kommer att kunna genomföras utifrån att vi idag ser stora öknningar i inflyttning och vårdbehov från invånarna i Stockholm län.

Bilaga 5

HÄLSO- OCH SJUKVÅRDSNÄMNDEN
Vänsterpartiet

Förslag till beslut
2013-04-23
HSN 1303-0394
Ärende 4

Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län

Förslag till beslut

att för sin del godkänna rapporten Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län och överlämna den till landstingsstyrelsens arbetsutskott.

att uppmana arbetsutskottet att verka för att St: Eriks sjukhus planerar för utlokalisering i egen regi av den ögonsjukvård som inte behöver akutsjukhusets kompetens och resurser samt uppmanas att delta i vårdvalen.

Vänsterpartiet beklagar att den nuvarande majoriteten så lite intresserar sig för möjligheten för våra verksamheter att själva i egen regi utlokalisera verksamheter, vilket skulle avsevärt förbättra möjligheterna till samverkan och jourbemanning.

Vänsterpartiet välkomnar förläggningen till nybyggda lokaler inom NKS området. Vi välkomnar även målsättningen att detta innebär en förstärkning av inriktningen mot högspecialiserad vård. Vänsterpartiet anser att vi bör stödja sjukhusets egna ambitioner att vidareutveckla sig som ett eye center of excellence.

För att detta verkligen ska bli möjligt behöver S:t Eriks ögonsjukhus även ha en tillräckligt stor volym bassjukvård för att kunna bedriva forskning och utbildning av god kvalitet. I utredningen finns också beskrivet att en stor patientvolym är en förutsättning för den utbildning, forskning och utveckling som S:t Erik idag ansvarar för. Vi vet att patientnära forskning har stor betydelse för att landstinget snabbt ska kunna erbjuda invånarna förbättrad diagnostik och behandling.

I stort sett all utbildning och forskning bedrivs idag på S:t Eriks ögonsjukhus. Det är ett sjukhus med tungt internationellt renommé, och bedriver även rikssjukvård. Det är viktigt att vi förstår att värna och utveckla

detta och att vårdvalsutvecklingen inom området inte tvärtom underminerar verksamheten.

Enligt utredningen och även enligt förvaltningens förslag till beslut så kommer volymerna att öka, huvuddelen av de ökade behoven ska tas om hand av vårdvalsaktörer, vilket innebär att när vård flyttas från St: Erik så kommer det inte ske någon minskning, men inte heller någon ökning av patientvolymerna. Däremot kommer det ske en minskning av bassjukvården vilket kan vara till men för den patientnära forskningen.

Precis som i alla andra vårdvalssystem inom specialistsjukvården så identifierar utredningen möjliga kommande samverkansproblem och problem med jourbemanningen.

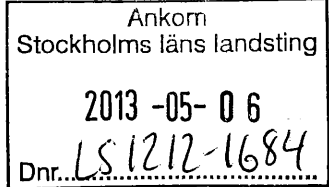
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2013-04-04

HSN 1303-0394

Handläggare:
Anders Nettelblatt

Hälso-och sjukvårdsnämnden
2013-04-23, p 4

Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län

Ärendebeskrivning

Landstingsstyrelsens arbetsutskott beslutade 2012-12-11 att en utredning om framtidens ögonsjukvård i Stockholms län ska genomföras och att utredningen ska föreslå lokalisering av S:t Eriks ögonsjukhus.

Till detta ärende bifogas rapporten Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län. Rapporten innehåller en beskrivning av framtiden ögonsjukvård i Stockholms län och ett förslag till lokalisering av S:t Eriks ögonsjukhus.

Beslutsunderlag

Förvaltningens tjänsteutlåtande 2013-04-04
Bilaga: Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län med bilagor

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i Programberedningen för akutsjukvård.

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar

att för sin del godkänna rapporten Framtidens ögonsjukvård i Stockholms län och överlämna den till landstingsstyrelsens arbetsutskott.

Förvaltningens motivering till förslaget

Ögonsjukvård produceras av S:t Eriks ögonsjukhus, ögonkliniken vid Södersjukhuset, ögonmottagningen vid Norrtälje sjukhus samt 40 privata vårdgivare. S:t Erik har satellitmottagningar på Danderyds sjukhus och Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge.

I Framtidsplanen slås fast att all vård på akutsjukhusen ska prövas mot principen att vård som inte behöver akutsjukhusets kompetens och resurser ska föras ut till vårdgivare utanför akutsjukhusen. För både S:t Erik och Södersjukhuset kommer ögonsjukvård som inte kräver akutsjukhusets kompetens och resurser att behöva prövas mot denna princip.

SLL har infört vårdval för specialiserad ögonsjukvård i öppen vård och för kataraktoperationer. Utredningen konstaterar att nära hälften av besöken hos ögonspecialister idag görs hos de privata vårdgivarna, varav de flesta ingått vårdvalsavtal med SLL. Vidare konstateras att behovet av ögonsjukvård kommer att öka de kommande åren dels på grund av att befolkningen växer och blir äldre, dels på grund av förbättrade behandlingsmetoder. Huvuddelen av de ökande behoven kommer att kunna tas om hand av vårdvalsaktörer. Det finns också vård som idag utförs av S:t Erik och Södersjukhuset som skulle kunna utföras av vårdvalsaktörer. Sammantaget innebär detta att volymerna inom vårdvalen förväntas öka. Även behoven av ögonsjukvård som behöver S:t Eriks kompetens och resurser kommer att öka. Därför är slutsatsen att det kommer att bli en tyngdpunktsförskjutning på S:t Erik mot en högre andel ögonsjukvård som behöver ögonsjukhusets kompetens och resurser men att det inte blir någon nettoökning av de patientvolymerna som utförs av S:t Erik.

I stort sett all utbildning inom ögonsjukvården i Stockholms län är idag förlagd till S:t Erik. För att även i framtiden kunna säkerställa en god kompetensförsörjning i länet är det därför av yttersta vikt att samarbetet mellan S:t Erik och övriga vårdgivare utvecklas så att delar av vårdutbildningar i högre utsträckning än idag kan genomföras hos vårdvalsaktörer.

Utredningen föreslår att S:t Eriks ögonsjukhus i framtiden lokaliseras till nybyggda lokaler inom Karolinska Solna-området. En flytt till nya lokaler anpassade för ögonsjukvård ger S:t Erik möjlighet att bedriva mer rationell och effektiv vård. Nya arbetssätt med effektivare vårdflöden möjliggör högre vårdkvalitet och bättre resursutnyttjande. Närheten till NKS underlättar samverkan runt multidisciplinära patienter med ögonproblem. Möjligheten till närmare samarbete med KI skulle gynna forskningen inom ögonsjukvården på ett välbehövligt sätt. Vissa resurser inom sjukhusområdet, såsom patienthotell, skulle kunna utnyttjas för att ytterligare öka effektiviteten. Lokalkostnaderna blir något högre men ökningen kan helt eller delvis kompenseras med att vården organiseras på ett mer kostnadseffektivt sätt.

Konsekvenser av de i rapporten föreslagna förändringarna

Ekonomiska konsekvenser

En omlokalisering av S:t Eriks ögonsjukhus till nybyggda lokaler inom Karolinska Solna-området medför att lokalkostnaderna blir något högre men ökningen kan helt eller delvis kompenseras med att vården organiseras på ett mer kostnadseffektivt sätt.

Konsekvenser för patientsäkerhet

Ett närmare samarbete mellan S:t Eriks ögonsjukhus och NKS respektive Karolinska Institutet är gynnsamt för patientsäkerheten.

Konsekvenser för jämställd och jämlik vård

En expansion av verksamheten bland vårdvalsaktörerna förväntas förbättra den geografiska tillgängligheten för patienterna.

Miljökonsekvenser

En omlokalisering av S:t Eriks ögonsjukhus till nybyggda lokaler förväntas innebära lägre energiförbrukning för uppvärmning av lokaler. En förbättrad geografisk tillgänglighet bör innebära kortare resor för patienterna.

Catarina Andersson Forsman
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Leif Karnström
Avdelningschef